

334288 - Korona salgını nedeniyle vefat eden kişinin üzerine gıyabi cenaze namazını kılmak

Soru

Korona salgını nedeniyle vefat eden kişinin üzerine tek başıma gıyabi cenaze namazını kılmam caiz mi?

Detaylı cevap

Birincisi:

Alimlerin tercihli görüşüne göre sadece ölünün memleketinde cenaze namazı kılınmadığı takdirde gıyabi cenaze namazı kılınır.

İbn Kayyım Rahimehullah şöyle dedi:

“Hazır bulunmayan her ölünün üzerinde cenaze namazı kılmak, Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem sünneti ve metodu değildir”.

Şüphesiz birçok Müslüman vefat etmiş ancak Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem onların üzerine gıyabi olarak cenaze kılmamıştır. Bununla birlikte Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem’in Necaşi’nin üzerine gıyabi cenaze namazı kıldığı sahih senetle aktarılmıştır. Fakat alimler bu konuda üç görüş bildirmişlerdir:

Şeyhulislam İbn Teymiye şöyle dedi: Bu konuda en doğru görüş şudur: Şayet bir memlekette biri vefat eder ve onun cenaze namazı kılınmamışsa Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem’in necaşinin üzerinde kıldığı gibi gıyabi cenaze namazı kılınır. Çünkü kâfirlerin arasında vefat etmiş ve onun bulunduğu yerde üzerinde cenaze namazı kılınmamıştır. Ancak vefat ettiği yerde onun üzerinde birkaç Müslüman cenaze namazını kılmışsa ayrıca gıyabi namazı kılınmaz çünkü Müslümanların onun üzerinde namaz kılmasıyla birlikte farz yükümlülüğü düşmüştür. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem gıyabi cenaze namazı kıldığı gibi başka yerde de bırakmıştır. Şüphesiz Rasulullah’ın bir şeyi

yapması başka yerde bırakması da sünnettir. Her bir uygulama konumuna göre değerlendirilir. Söz konusu üç görüş Hambeli mezhebinde açıklanmış ancak en tercihlisi zikredilen bu detaydır. (Zadulmeaad 1/500-501) bu konu, (35853) nolu sorunun cevabında açıklanmıştır.

Şayet bu hastalıktan dolayı bir Müslümanın vefat edip ve onun üzerine cenaze kılınmadan defnedildiğini biliyor veya tahmin ediyorsanız onun üzerine gıyabi cenaze namazını kılmanız meşrudur. Ancak tanımasan bile o gün içerisinde vefat eden bir kimsenin üzerinde namaz kılmak istiyorsanız bu meşru değildir. İbadetlerde asıl olan yasak olmasıdır, ibadet ancak bir delil ile icra edilebilir.

İbn Teymiye Rahimehullah şöyle dedi: Her gün bir cenaze üzerine gıyabi olarak namaz kılınmaz. Çünkü böyle bir uygulama rivayet edilmemiştir. İmam Ahmed şöyle dedi: Salih bir şahıs vefat ederse Necaşi olayına kıyas olarak kılınabilir.

Ancak bazı insanların her gece o günde vefat eden Müslümanların üzerine gıyabi cenaze namazı kılmaları bidattır. (elfetava el Kubra 5/360)

İkincisi:

Aslında cenaze namazı, vefat edenin naaşı hazır bulunmasıyla kılınır. Ancak gıyabi cenaze namazı, cenazenin uzak bir memlekete olması veya oraya ulaşmak çok meşakketli veya imkansız olduğu için istisnai olarak meşru kılınmıştır. Şayet cenaze aynı memlekette ise sünnet olan cenazenin olduğu yerde hazır bulunmaktır.

Nevevi Rahimehullah şöyle dedi:

Mezhebimizde memlekette hazır bulunmayan cenaze üzerinde namaz kılmak caizdir.

Fakat cenaze aynı memlekette olursa iki görüş mevcuttur. Birincisi cenazenin yanına gitmediği müddetçe namaz kılmak caiz değildir. Çünkü Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem memlekette cenazenin hazır bulunmadığı durumda namaz kılmamıştır. Çünkü cenazeye gitmenin zorluk oluşturmadığı biliniyor. (mezhep görüşü) müellif ve alimlerin cumhuru bu görüştedir. (el Mecmu 5/252-253)

Şeyh ibn Useymin Rahimehullah şöyle dedi: “Aynı memlekette olduğu takdirde meşru olan kabire gidip orada kılmasıdır.

Bazı cahiller cenazenin bulunduğu memleketin değişik yerlerinde gıyabi cenaze kılmaktadırlar. Ancak bu uygulama sünnete aykırıdır. Bilakis sünnet olan mezarlığa gidip namazı orada kılmaktır. (şerhulmumti 5/345)

Gıyabi cenaze namazının meşru olmasının illeti/sebebi cenazenin bulunduğu yere gelmenin çok zor veya imkansız olmasıdır. (Muğni el muhtec ile marifet maani elfaz el minhac 2/27)

Şayet hapis veya hastalık gibi engelden dolayı memlekette bulunan cenazeye gidilemiyorsa bu durumda gıyabi cenaze namazı caiz olur.

El ibadi, haşiye ala Tuhfetul muhtac kitabı 3/150 da şöyle dedi:

burada muteber olan kriter meşekkat olup olmamasıdır. Şayet aynı memlekette olsa dahi memleketin çok büyük olması vb. sebeplerden dolayı cenazeye gelmek meşakkatlıysa gıyabi cenaze namazı kılmak geçerlidir. Aksi takdirde geçerli değildir.

Bu illet/sebepten dolayı vefat eden kişi hakkında da geçerlidir. Aynı memlekette bulunsa dahi sokağa çıkma yasağı olduğu için cenaze namazı gıyabi olarak kılınabilir.

Buna rağmen bu durumda gıyabi cenaze namazı ölünün üzerinde hiç kılınmamış ise caizdir. Şayet ailesinden veya sağlık personelden bazı kişiler onun üzerine kılmışsa tekrardan gıyabi cenaze namazı kılmak meşru olmaz.

Kılınması gerektiği takdirde çıkma yasağı olmadığı zaman mezarına gidilir ve kabrin yanında cenaze namazı kılınır. Daha detaylı bilgi için (90030) nolu sorunun cevabına bakınız. Yüce Allah'ın Müslümanları en kısa zamanda bu beladan kurtarmasını temenni ederiz.

Üçüncüsü:

Cenaze namazı tek bir kişi tarafından kılınsa bile geçerlidir. Cenaze namazı için cemaat şart değildir. Daha detaylı bilgi için (152888) nolu sorunun cevabına bakınız.

Dördüncüsü:

Bu konuda meşru olan ölü'nün yıkanmasından sonra cenaze namazı kılınmasıdır. Şayet bir takım zararlardan dolayı yıkanması mümkün değilse cenaze namazı düşmez. Gusülsüz defin işlemi yapılmış olsa dahi cenaze namazı kılınır. Yüce Allah şöyle buyurdu: “Gücünüz yettiği kadarıyla yüce Allah’tan sakının” (Teğabun /16)

İzzuddin bin Abdusselam Rahimehullah şöyle dedi:

Kural şudur: Her kim bir itaatin yerine getirilmesi için yükümlülük verilir, bu görevin bir bölümünü yerine getirir diğerinden aciz olursa; gücü yettiği kadarını yapar yapamadığı da ondan düşer. (kavaidulahkam 2/7)

İbn Teymiye Rahimehullah şöyle dedi: Her kim Kur’an ve Sünneti araştırırsa şunu görecektir: mükellefiyet, bilgi ve eyleme güç yetirmekle endekslidir.

En iyisini Allah bilir.